

De 20 vanligaste frågorna om Svanen

1. Vilka står bakom Svanen?

Hösten 1989 beslöt Nordiska Ministerrådet att införa Svanen, en officiell och gemensam miljömärkning för Norden.

I Sverige sköter Miljömärkning Sverige det praktiska arbetet med att utarbeta kriterier, utföra kontroller och ge licenser. Företaget ägs av Sveriges Standardiseringsråd (SSR) och staten.

2. Vad är syftet med Svanen?

Syftet med Svanen är att bidra till arbetet för en hållbar konsumtion. Vår vision är ett hållbart samhälle, där kommande generationer har minst lika goda förutsättningar att tillgodose sina behov som vi har idag. Miljömärkningen är ett redskap för att steg för steg ställa om dagens samhälle till ett mer hållbart. Därför är det viktigt att allt fler konsumenter väljer Svanenmärkta produkter och att allt fler företag Svanenmärker sina varor och tjänster.

3. Hur finansieras Svanen?

Svanen finansieras genom anslag från regeringen och genom avgifter från de företag som har miljömärkta produkter. Avgiften är 0,3 % av den Svanenmärkta varans årsomsättning.

Det motsvarar ungefär 10 öre på ett vanligt tvättmedelspaket. För Svanenmärkta tjänster kan avgiften variera. Svanen drivs helt utan bransch- eller vinstintresse.

4. Vem styr Svanen?

Svanen är en nordisk märkning, och styrs av en gemensam nämnd. Innan nämnden beslutar om produktgrupper och kriterier behandlas frågorna först nationellt. Den svenska miljömärkningsnämnden består av representanter från Naturvårdsverket, Svensk Dagligvaruhandel, Svenskt Näringsliv, Kemikalieinspektionen, Miljöförbundet Jordens Vänner, Konsumentverket, Sveriges kommuner och landsting, Energimyndigheten samt Sveriges Konsumenter.

Den svenska miljömärkningsnämnden behandlar också ärenden som gäller EU-Ecolabel, och avger yttrande till departementet som sedan beslutar vad Sverige ska tycka i kriteriefrågor för EU Ecolabel.

5. Vad kan märkas med Svanen?

Idag kan 62 olika varor eller tjänster märkas med Svanen. Tusentals produkter, från tvättmedelspaket till bildäck och restauranger är Svanenmärkta.

6. Hur bestämmer Svanen vad som kan märkas?

Vi arbetar med de områden där vi kan göra störst nytta, alltså med produkter där det går att göra stora miljövinster. Vi bedömer produktens miljöpåverkan under hela livscykeln från råvara till avfall. Innan vi bestämmer oss för att ta fram krav, undersöker vi om:

- det finns ett stort miljöproblem kopplat till produktområdet.
- det går att miljöförbättra varan eller tjänsten så pass mycket att det blir skillnad på en Svanenmärkt och en "vanlig" produkt.
- miljömärkningen kan påverka valet av produkter och utvecklingen av dem på sikt.

Den nordiska miljömärkningsnämnden beslutar om vilka produktområden som Svanen ska arbeta med.

7. Vilka krav ställs på produkterna?

I våra kriterier ställs krav om till exempel innehåll och användning av miljöfarliga kemikalier, utsläpp till luft, vatten och mark, energi- och resursanvändning samt avfallshantering. Vi ställer också krav på bra kvalitet och funktion.

Kraven tas fram i samråd med experter från näringsliv, miljöorganisationer och myndigheter. Innan kraven beslutas skickas de ut på öppen remiss.

8. Hur går det till att Svanenmärka en produkt?

För att få en Svanenlicens måste produkten tillhöra ett av våra 62 produktområden, och sedan givetvis klara alla de krav vi ställer på den produkttypen.

Företagen ansöker om att få sin produkt Svanenmärkt och betalar en ansökningsavgift på 20 000 kronor. Avgiften går till granskning och kontroll av ansökan. Vi kontrollerar att varan eller tjänsten uppfyller våra krav.

Detta sker genom omfattande tester från oberoende laboratorier, intyg, dokumentation och ett kontrollbesök. Efter godkända kontroller får företaget en licens att använda Svanen på sin produkt.

9. Är det alltid samma krav för att få Svanen?

Det är olika krav för olika produkter. Vi skärper även kraven kontinuerligt, ungefär vart fjärde år. Då måste alla företag med en Svanenlicens pröva sina varor och tjänster mot de nya kraven för att få behålla märket. På så sätt ser vi till att hela tiden få fram bättre och mer miljöanpassade produkter på marknaden. Vi driver den stegvisa omställningen till ett hållbart samhälle genom att successivt skärpa våra krav.

10. Varför kostar en Svanenlicens?

Svanen är ett icke vinstdrivande företag, men miljömärkning kräver resurser. Miljömärkningens kostnader kan delas i tre delar:

- Kriterieutveckling. Att ta fram de krav som produkten ska uppfylla är ett noggrant och tidskrävande arbete som måste utföras precist och med hög kvalitet. Det tar ungefär ett till tre år att ta fram kriterier för ett produktområde.
- Kontroll av produkter. När ett företag ansöker om licens går det i snitt åt tre fulla arbetsveckor innan all fakta är kontrollerad. Dessutom kontrolleras produktionen genom besök på fabriken, hotellet, tryckeriet eller var nu produktionen sker.
- Information till allmänheten.

Via informationskampanjer och marknadsföringsaktiviteter försöker vi få konsumenter och inköpare att förstå innebörden av märket och få dem att välja Svanenmärkta produkter.

11. Är miljömärkta varor dyrare?

I början kan en miljöanpassad tillverkning vara lite dyrare. Men ju mer försäljningen ökar av miljömärkta produkter, desto billigare kan de tillverkas. Ibland kan också en miljöanpassad tillverkning rent av vara billigare. Man sparar ofta på råvaror, energi och avfall om man följer våra krav. Skulle man också räkna in miljöbelastningen i reda pengar, är nog alltid en miljöanpassad produkt billigare för samhället.

12. Håller en Svanenmärkt produkt samma kvalitet som en omärkt produkt?

Ja – en Svanenmärkt produkt ska vara minst lika bra som en utan märkning.

Vi på Svanen ställer ofta även funktions- och kvalitetskrav. För att få en Svanenlicens måste till exempel tvättmedel tvätta rent vid låga temperaturer, möbler klara hårda hållbarhetstester och tonerkassetter hålla hög kvalitet.

13. Varför Svanenmärks gräsklippare, de är väl inte miljövänliga?

Svanenmärket betyder att produkten tillhör de bättre och mer miljöanpassade inom just den produktkategorin. Om du behöver en motorgräsklippare och tänker köpa en sådan är det bästa alternativet att välja en Svanenmärkt. Då är du med och driver utvecklingen för att få fram ännu mer miljöanpassade gräsklippare. Men om du väljer att klippa gräsmattan med handkraft är det givetvis ett ännu bättre alternativ för miljön.

14. Vad är det för skillnad mellan Svanen och EU Ecolabel?

Svanen är Nordens officiella miljömärkning och EU Ecolabel är EU:s motsvarighet. Båda systemen fungerar på samma sätt; man granskar en vara eller tjänst från råvara till avfall och skärper kraven kontinuerligt. Ofta försöker vi anpassa kraven så att de är likvärdiga. Svanen har 62 olika produktområden och EU Ecolabel 24.

15. Varför finns det så många miljömärken, räcker det inte med ett?

Svanen är det officiella miljömärket som regeringarna i Norden har tagit fram och det är ett av Sveriges mest kända varumärken. Fördelen med flera märken är att vi tillsammans blir en starkare kraft för förändring.

Andra välkända miljömärken som har hög trovärdighet är:

EU:s miljömärkning EU Ecolabel

Svenska KRAV som miljömärker livsmedel

EU:s miljömärkning ekologiskt som miljömärker livsmedel

Bra Miljöval (Falken) som är Naturskyddsföreningens märke i Sverige.

Svanen uppmanar också att man väljer rättvisemärktaprodukter. Dessa är märkta med symbolen för Fair Trade.

Det finns också miljömärken i andra länder, som Blå Ängeln i Tyskland eller Ecomark i Japan.

16. Vad är det för skillnad mellan miljöledningssystem och Svanen?

Miljöledningssystem som t ex ISO 14000 är ett verktyg som hjälper företag att själva kontrollera och sätta upp mål för sitt miljöarbete. Det är bra och vi på Svanen uppmanar företag att ha ett miljöledningssystem. Men eftersom företagen själva sätter upp målen är det omöjligt för konsumenter att utifrån ISO-märket veta något om nivån i företagets miljöarbete.

Svanen däremot, sätter upp gränsvärden för vad alla företag måste uppfylla för att få använda märket på sin produkt. Vi lägger en tydlig "ribba". Svanenmärket är en garanti för att denna har uppnåtts och något som konsumenten kan lita på. Våra krav är tuffa och de skärps kontinuerligt.

17. Varför är det en Svan som symbol?

Svanen kommer från Nordiska Ministerrådets symbol som är en vit svan på blå botten. Svanen symboliserar det nordiska samarbetet och Svanens fyra vingpennor står för Sverige, Norge, Finland och Island. Det var de länder som var med i samarbetet när miljömärket Svanen startade 1989.

Danmark kom med något senare 1992 och saknar därför vingpenna. Miljömärket Svanen är skapat av konstnären Kyösti Varis från Finland. Kyösti Varis gjorde också Nordiska Ministerrådets logotyp.

norden

Nordiska Ministerrådets logotyp skapades av konstnären Kyösti Varis.

Även miljömärket Svanens logotyp har skapats av konstnären Kyösti Varis

18. Vem kontrollerar Svanen?

Miljömärkning Sveriges verksamhet kontrolleras regelbundet externt, genom att:

» Svenska Miljömärkningsnämnden granskar och godkänner våra förslag till kriterier (miljökrav).

» De övriga nordiska sekretariaterna har full insyn i vårt arbete med kontroll och licensiering.

» Vi följer den internationella standarden för miljömärkningssystem, ISO 14024, vilket står inskrivet i vårt regelverk och vårt kvalitetsarbete.

» Externa revisorer kontrollerar regelbundet att vårt kvalitets- och miljöledningssystem lever upp till våra åtaganden och standarderna ISO 9000 respektive 14001.

» Vi bjuder in andra miljömärkningsorganisationer i det globala nätverket GEN att utföra externa kontroller av vår verksamhet.

» Externa revisorer granskar vår rapportering till Regeringen.

19. Hur många arbetar på Svanen?

Vi är 50 anställda (2011) med skiftande bakgrund inom miljö, marknadsföring och försäljning. Vårt kontor ligger på St Paulsgatan 6 i Stockholm.

20. Hur känt är Svanen?

Vårt varumärke är ett av Sveriges mest välkända. I den senaste konsumentundersökningen från november 2011 svarade 98 % att de kände igen vårt varumärke. (Undersökningen utfördes av Respons Analyse.)

MILJÖMÄRKNING SVERIGE AB
118 80 Stockholm
Besöksadress: S:t Paulsgatan 6
Telefon: 08-55 55 24 00
info@svanen.se • www.svanen.se